

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ජාතික මූලික අධ්‍යයන ආයතනයේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව, මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, ආයතනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය ආයතනය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

ආයතනයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආයතනයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කර ගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනා ගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලැස්වීම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබලවන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මහභරිමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලැස්වීම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකි වන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත්

ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලැස්වී කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව,

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීති, රීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිත කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 20 ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතනය සතු ජේටන්ට් බලපත්‍ර 07 ක් වටිනාකම තක්සේරු කර අස්පාශ්‍ය වත්කම් ලෙස ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	දැනට සක්‍රීයව පවතින ජේටන්ට් බලපත්‍ර සඳහා ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර ඇති බව.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අනුව ජේටන්ට් බලපත්‍ර තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 02 හි 25 (ඊ) ඡේදයට පටහැනිව සේවක පාරිභෝජන ණය අඩුවීම් ශුද්ධ වෙනස රු. 1,731,820 ක් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	2025 වසරේ මෙය නිවැරදි වනු ඇති බව.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කළ යුතුය.
(ඇ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය වක්‍ර ක්‍රමය මත පිළියෙල කිරීමේදී මෙහෙයුම් කටයුතුවලින් ජනනය වන ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය වෙනස්වීම් ගැලපිය යුතු වුවද රු. 1,302,035 ක්වූ විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් හුවමාරු කිරීමේ අලාභය සහ රු. 1,364,682 ක පොලී ආදායම ගලපා නොතිබුණි.	අලාභය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශයේ වෙනත් වියදම් යටතේ දක්වා ඇති බව හා ස්ථාවර තැන්පතු පොලීය ආයතනයේ මෙහෙයුමට අදාළ නොවන බැවින් මූල්‍ය මෙහෙයුම් ප්‍රකාශය තුළ පොලී ආදායම ඇතුළත් නොකරන ලද බව.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඈ) මෙහෙයුම් ස්වරූපයේ නොවන රු. 77,185,205 ක් වූ ප්‍රාග්ධන ලැබීම් මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් ජනනය වූ ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය ගණනය කිරීමේදී ගැලපිය යුතු වුවත් එසේ ගලපා නොතිබුණි.	සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අතිරික්තය/ලාභතාවය ගණනයේදී මහා භාණ්ඩාගාරයෙන් ලද පුනරාවර්තන හා ප්‍රාග්ධන වියදම් සඳහා වන ප්‍රදානයන් ආදායමක් ලෙස ගලපා ඇති අතර, ශුද්ධ මුදල්	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

ප්‍රකාශනයේ මුදලින් කරන
ලද ක්‍රියාකාරකම් යටතේ
පෙන්වා නොමැති බව.

(ඉ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශය පිළියෙල කිරීමේදී ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් යටතේ ස්ථාවර තැන්පතු වලින් මුදලින් ලද පොලී ආදායම දැක්වීම වෙනුවට වර්ෂයේ ආරම්භක හා අවසාන ශේෂයන්හි වෙනස වන රු. 3,397,068 ක් ගලපා තිබුණි.	ශුද්ධ මුදල් ප්‍රකාශනයේ ආරම්භක ශේෂය හා අවසාන ශේෂයේ වෙනස ගලපා ඇති අතර එමඟින් ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහයේ වැඩියෙන් දැක්වීමක් සිදු නොවන බව.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශුද්ධ අගය රු.2,719,395 ක් වූ හානි වූ භාවිතයට ගත නොහැකි වත්කම් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ දී ස්ථාවර වත්කම් ගිණුමෙන් ඉවත් කර තිබුණද එම ඉවත් කරන වත්කම්වලට අදාළ රු.10,627,673 ක් වූ ප්‍රත්‍යාගණන සංචිතයම ඉවත් කිරීම වෙනුවට ඉන් රු. 2,719,395 ක් පමණක් අඩුකර දැක්වීම හේතුවෙන් රු 7,908,278 ක ශේෂයක් ජංගම නොවන වගකීම් යටතේ දැක්වෙන වත්කම් හි ශුද්ධ අගය ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශක තුළ දක්වා තිබුණි.	2025 වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී නිවැරදි කරන බව.	ස්ථාවර වත්කම් ඉවත් කිරීම් නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) 2010 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා භූ තාපයෙන් විදුලිය නිපදවන පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති සඳහා දරන ලද රු 1,097,477 ක් වැයකර තිබූ අතර එම ව්‍යාපෘතිය ඇසුරෙන් සකස් කරන ලද පොතෙහි වටිනාකම තක්සේරු කිරීමකින් තොරව පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් දරන ලද රු. 1,097,477 ක වියදම පුස්තකාල පොත් යටතේ ප්‍රාග්ධනික කර තිබුණි.	මෙය Heritage Assets Mapping Report ලෙසට පවත්වාගෙන යනු ලබන බවට ගිණුම් ප්‍රතිපත්ති 2.2.3 යටතේ හෙලිදරව් කර ඇත. ඒ සම්බන්ධයෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීම සඳහා පාලක මණ්ඩලයට යොමු කිරීමට නියමිත බව.	අදාළ පොත තක්සේරු කර නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී කෙරීගෙන යන වැඩ සඳහා රු. 44,253,445 ක් මුදලින් දරා තිබුණද මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ ආයෝජනය ක්‍රියාකාරකම් යටතේ කෙරීගෙන යන වැඩවල ශුද්ධ වෙනස වූ රු. 61,649,022 ක් දැක්වීමෙන් ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් වලින් ජනිත කරන ලද ශුද්ධ මුදල් ප්‍රවාහය රු. 17,395,577 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම්වලට වෙනසක් වී නොමැති බව.	ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.3 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

සියලුම නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා සම්බන්ධ නිරීක්ෂණ මේ යටතේ දැක්විය හැකිය.

විෂය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම (රු.)	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම (රු.)	වෙනස	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ඉඩම්	233,706,896	233,190,000	516,896	මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල නිවැරදි අගය දක්වා ඇතත් උපලේඛනවල මුද්‍රණ දෝෂයක් සිදු වී ඇති බව.	සැසඳීම් කළ හැකි ආකාරයට පිළියෙල කළ යුතු බව.
අර්ථ සාධක අරමුදල් ආයෝජනය	201,880,632	197,439,308	4,441,324		

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති හා රෙගුලාසි යනාදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1978 අංක 38 දරණ මුදල් පනතේ 11 වගන්තිය.	ආයතනයේ සියලුම අතිරික්ත මුදල් ආයෝජනය කිරීමේදී හා මුදල් අමාත්‍යවරයාගේ හා අදාළ අමාත්‍යවරයාගේ පූර්ව අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 240,658,181 ක අතිරික්ත මුදලක් ආයෝජනය කර තිබුණි.	සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ ව්‍යවස්ථාවේ 8a(i) අනුව කමිටුවට නිත්‍යානුකූලව අනුමත කරන ලද කවර හෝ ආයෝජන ක්‍රමයක ආයෝජනය කළ හැකි නිසා මුදල් ඇමතිවරයාගේ අනුමැතියේ අවශ්‍යතාවයක් පැන නොනගින බව.	පනත අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 177(1)	එකතු කර ගන්නා රජයේ මුදල් දිනපතා ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවද දඹුල්ල රුක් උද්‍යානය සඳහා 2024 වර්ෂය වෙනුවෙන් සංචාරකයන්ගෙන් ලැබුණු රු. 3,220,100 ක් වූ ආදායම ජාතික මූලික අධ්‍යයන ආයතනයේ ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙත ප්‍රේෂණය කිරීමට දින 06 සිට දින 33 දක්වා කාලයක් ප්‍රමාද වී තිබුණි.	වර්තමානයේ නියමිත පරිදි පියවීමට කටයුතු කරන බව.	ප්‍රමාදයකින් තොරව මුදල් ප්‍රේෂණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය

- (ඇ) 1978 දෙසැම්බර් 10 සමාලෝචිත වර්ෂයේ පවතින ස්ථාවර වක්‍රලේඛ උපදෙස් දිනැති අංක 842 දරන දෙසැම්බර් 31 දිනට පිරිවැය වත්කම් ලේඛනයේ අනුව කටයුතු කළ භාණ්ඩාගාර වක්‍රලේඛය රු. 1,637,697,057 ක ස්ථාවර වත්කම් සම්බන්ධයෙන් ගනිමින් නව ලේඛනයක් පවත්වාගෙන ගොස් සැකසීමේ කටයුතු නොතිබුණි. ආරම්භ කර ඇති බව.
- (ඈ) 2021 නොවැම්බර් 16 මුදල් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 2020,2021,2022 සහ වක්‍රලේඛ උපදෙස් දිනැති අංක 842 දරන රාජ්‍ය සමඟ පසුගිය වර්ෂයේ 2023 වර්ෂ වලට අදාළ අනුව නියමිත PE/01/2021 දරන ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ කාර්යසාධනය ඇතුළත් වාර්තා අමාත්‍යාංශය දිනට පෙර 3.2 ඡේදය වාර්ෂික වාර්තාව භාෂා වෙන යොමු කර ඇති පාර්ලිමේන්තුවේ කටයුතු කළ යුතුය.
- වාර්ෂික වාර්තාව භාෂා ත්‍රිත්වයෙන් පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත්, ජාතික මූලික අධ්‍යයන ආයතනය විසින් 2020 වර්ෂයේ සිට 2023 වර්ෂවලට අදාළ වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු. 11,932,032 ක අතිරික්තයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 526,174 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.11,405,858 ක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කෙරිණි. මෙම වර්ධනයට පුනරාවර්තන ප්‍රදාන වැඩි වීම හා ප්‍රග්ධන මාරු කිරීම් හා ප්‍රත්‍යාගණන සංචිත ලියා හැරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

	විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	2019 වර්ෂයේදී රු. 16,994,225 ක් වැයකර සවිකර තිබූ සූර්ය බල පද්ධතියෙන් 2024 අප්‍රේල් මාසයේ සිට ජාතික විදුලි බල පද්ධතියට සැපයූ විදුලිය වෙනුවෙන් ආයතනයට හිමිවිය යුතු ආර්ථික ප්‍රතිලාභ ලැබී නොතිබුණි. තවද සූර්ය බල පද්ධතිය නිරීක්ෂණය කිරීමට ආයතනය තුළ ස්ථාපිත කොට තිබූ මෘදුකාංගය 2023 ඔක්තෝබර් 15 දින සිට අක්‍රීය වී තිබුණද 2025 ජනවාරි වන විටත් අලුත්වැඩියා කිරීමට පාලන	මේ වන විට මෙය විදුලිබල මණ්ඩලය වෙත දැනුවත් කර ඇති අතර යථා තත්ත්වයට පත් කර නැවත පිළිසකර කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කර ඇති බව.	නිසි පරිදි නඩත්තු කටයුතු සහ අධීක්ෂණ කටයුතු සිදු කළ යුතුය.

අධිකාරිය විසින් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) පිරිවැය රු.1,200,000 ක් වූ ආයතනය සතු කැබ් රථයක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියකින් තොරව ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලයේ මහනුවර(දකුණු ඩිපෝව) වෙත 2023 ජුනි 23 වන දින භාර දී තිබුණි.	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ ලේකම්ගේ අනුමැතියට යටත්ව වාහනය ශ්‍රී ලංකා ගමනා ගමන මණ්ඩලය වෙත විධිමත් පරිදි පවරා දී ඇති බව.	විධිමත් පරිදි අනුමැතිය ලබා ගෙන පැවරීම් කටයුතු සිදු කළ යුතුය.
(ඇ) 2018 දෙසැම්බර් 29 දින පැවති අංක 2018/04 දරන කළමනාකරණ කමිටුව මගින් ආයතනයේ මෙහෙයුම් හා ගිණුම්කරණ කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ආයතනය ක්‍රියාපටිපාටි (Manual of Administrative and Financial Procedure) සකස් කිරීමට නිර්දේශ කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වර්ෂ 06 ක කාලයක් ගතවී ඇතත් එම කටයුතු අවසන් කර නොතිබුණි.	මේ වන විට ආයතනය ක්‍රියාපටිපාටිය සකස් කර එය කෙටුම්පත් කර ඇති අතර එහි අවසන් සකවීම කටයුතු සිදු කරමින් පවතී. එම කටයුතු අවසන් වූ වහාම ඒ සඳහා වූ අදාළ අනුමැතියන් ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ඇති බව.	ආයතනයේ ක්‍රියාපටිපාටි සකස් කිරීමේ කටයුතු අවසන් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය.

3.2 අරමුදල් උන උපයෝජන

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) පර්යේෂණ ප්‍රදාන 06 කට අදාළව ලැබී තිබූ රු. 695,159 ක් වසරකට වැඩි කාලයක් සිට උපයෝජනය කර නොතිබුණි.	දැනට සක්‍රීයව පවතින ජේටන්ට් බලපත්‍ර සඳහා ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර ඇති බව.	ජේටන්ට් බලපත්‍ර ප්‍රශස්ථ අයුරින් උපයෝජනය කළ යුතුය.
(ආ) ආයතනය ආරම්භයේ සිට මේ දක්වා පර්යේෂණ ව්‍යාපෘති 06 කට අදාළව ලැබී තිබුණු ජේටන්ට් බලපත්‍ර 06 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අලෙවි කිරීමට හෝ වාණිජකරණය කිරීමට හෝ කටයුතු කර නොතිබුණි.	දැනට සක්‍රීයව පවතින ජේටන්ට් බලපත්‍ර සඳහා ප්‍රසම්පාදන කටයුතු ආරම්භ කර ඇති බව.	ජේටන්ට් බලපත්‍ර ප්‍රශස්ථ අයුරින් උපයෝජනය කළ යුතුය.